

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

The Efficiency of Village Fund Administration in Ban Thi Sub-district,

Ban Thi District, Lamphun Province

พิมพรรณ แก้วอ่อน¹

ณัฐรัตน์ ประเทืองบริหารณ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน และ 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาเชิงปริมาณจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน 338 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม รองลงมา คือ ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ ด้านการจัดสรรกำไร และด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงานกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรให้ความสำคัญโดยการปฏิบัติตามหลักการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีวัตถุประสงค์ในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินให้กับหมู่บ้านหรือชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและการพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์อื่นใดแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ กองทุนหมู่บ้าน อำเภอบ้านธิ

Abstract

A study on the efficiency of village fund administration in Ban Thi sub-district, Ban Thi district, Lamphun province aims 1) to study the effectiveness of village fund management in Ban Thi sub-district, Ban Thi district, Lamphun province 2) to investigate the problems, barriers and guidelines for village fund management in Ban Thi sub-district, Ban Thi district, Lamphun province. A quantitative study was conducted by 338 members of the village fund

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง email: phimphan25@gmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

in Ban Thi sub-district, Ban Thi district, Lamphun province. The data were analyzed by using basic statistics, frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the overall efficiency of the village fund management was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest mean was the management of the members and the meetings, followed by the committee and the committee's duty, credit and debt management, profit allocation, debt collection, and document management/internal audit/reporting.

Village fund in Ban Thi sub-district, Ban Thi district, Lamphun province should be emphasized by following the principles of risk management and control within the village fund and urban community. The purpose is to be a financial center for the village or community which is strong and sustainable to be a working capital source for investment and developing a career, generating income, increasing income, and reducing expenses, or for promotion and development to create welfare, prosperity or other benefits to people in the village or community.

Keywords : Efficiency, Management, Village fund

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเรื่องการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม การแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเองกองทุนหมู่บ้าน จึงเป็นทางเลือกที่ประชาชนให้ความมุ่งหวังมากที่สุดที่จะนำมาซึ่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ ในขณะเดียวกันประชาชนส่วนหนึ่งยังมีความเดือดร้อนและมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนเวียนโดยด่วนจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการกู้เงินนอกระบบที่มีระบบการเรียกเก็บคืนต่อวันในอัตราค่อนข้างสูง ซึ่งนับเป็นเรื่องที่คอยซ้ำเติมคนจนที่มีรายได้น้อย ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนที่มุ่งหวังเข้ามาแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยการจัดโครงการธนาคารประชาชนหรือธนาคารคนจนขึ้น มีเป้าหมายอยู่ที่การปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนรายย่อยที่ต้องการลงทุนในธุรกิจส่วนตัว (Micro Business) แต่ไม่มีเงินทุนเริ่มต้นและไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อขอสินเชื่อเงินกู้จากธนาคาร (พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ และ ภณิดา สุนทรไชย, 2554 : 3)

อย่างไรก็ตาม ศิริขวัญ วิเชียรเพริศ (2558 : 5) ระบุว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาตินั้นเป็นกองทุนหมุนเวียนประเภทเพื่อการกู้ยืม ซึ่งถือเป็นเงินนอกงบประมาณของรัฐบาล ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2544 โดยรัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท โดยให้

ประชาชนร่วมกันบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเอง ส่วนหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำเท่านั้น กองทุนหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมถึงเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และลดการกักเงินนอกระบบของประชาชน โดยทำให้กลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินเชิงพาณิชย์ในระบบ (Formal Financial Services) เนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอและส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้สามารถเข้าถึงสินเชื่อสำหรับประชาชนระดับฐานรากได้มากขึ้น อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ พัฒนาคุณภาพชีวิต และบรรเทาปัญหาความยากจนของประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีจำนวนทั้งสิ้น 79,255 กองทุน ได้รับการอนุมัติเพิ่มทุนมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2557 รวมเป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น 166,895 ล้านบาท ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมโดยให้ความสำคัญกับพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรมซึ่งสอดคล้องกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านที่มีการกระจายทรัพยากร (Resource Allocation) อันได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดินลงสู่หมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ เสมือนเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารในรูปแบบหนึ่งของรัฐบาลที่ประชาชนมีสิทธิในการบริหารงานอย่างอิสระ จึงนับว่าเป็นกองทุนหมุนเวียนที่น่าติดตามและควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกเหนือจากข้อดีที่เงินงบประมาณส่งตรงถึงมือประชาชนโดยตรง มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับประชาชนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชนแล้ว เงินงบประมาณดังกล่าวถือว่ามีจำนวนสูงมาก เป็นสินเชื่อระดับย่อย (Micro-credit) ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีจำนวนผู้มีส่วนร่วมมากที่สุดของประเทศไทย ขณะเดียวกันรัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมโดยเพิ่มทุนให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ ระยะที่ 3 อีกแห่งละ 1 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 79,255 ล้านบาท

ในส่วนของจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 589 กองทุน แยกเป็นกองทุนหมู่บ้าน 575 กองทุน และกองทุนชุมชนเมือง 14 กองทุน โดยมีคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนจำนวน 6,479 คน และมีสมาชิกกองทุนมีจำนวน 98,631 คน จังหวัดลำพูนมีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว จำนวน 586 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 99.50 คงเหลือกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ยังไม่สามารถจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จำนวน 3 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 0.50 เนื่องจากมีปัญหาหนี้ค้างชำระ จำนวน 2 กองทุน และเงินขาดบัญชี จำนวน 1 กองทุน ทั้งนี้อยู่ระหว่างสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสาขา 1 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด/อำเภอ เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดำเนินการสนับสนุนแก้ไขปัญหากองทุนให้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ขณะที่การประเมินศักยภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในปี 2559 ระบุว่าตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนโดยการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำพูน ซึ่งจากข้อมูลเบื้องต้นยังพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เช่น กองทุนหมู่บ้านยังมีสถานที่ทำการที่ไม่แน่นอน ไม่มีสื่อสิ่งพิมพ์ในการการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกรับทราบ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความชำนาญการจัดทำบัญชีกองทุนฯ จึงทำให้ต้องมีการฝึกอบรมทบทวนกันเป็นประจำ การส่งมอบงานของกองทุนหมู่บ้านระหว่างคณะกรรมการชุดใหม่กับชุดเก่าไม่เป็นไปตามระบบจึงทำให้คณะกรรมการชุดใหม่ประสบปัญหาในการบริหารจัดการในระยะแรก (จังหวัดลำพูน, อำเภอบ้านธิ, กองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านธิ, 2559 : 26) ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจในการศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้ทราบถึงผลของการดำเนินงาน รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะประโยชน์โดยตรงต่อกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
2. ได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้เหมาะสมกับสมาชิกของกลุ่ม
3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ

อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 2,775 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 338 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ใช้หลักเกณฑ์การควบคุมภายในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมากรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อค้นหาคำตอบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน ด้านการจัดสรรกำไร

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน มีจำนวนทั้งหมด 2,775 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนสมาชิก กทบ.
หมู่ที่ 1 บ้านเตาปูน	154
หมู่ที่ 2 บ้านป่าเปา	94
หมู่ที่ 3 บ้านธิหลวง	112
หมู่ที่ 4 บ้านป่าตาล	165

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	จำนวนสมาชิก กทบ.
หมู่ที่ 5 บ้านสันทราย	336
หมู่ที่ 6 บ้านป่าสัก	137
หมู่ที่ 7 บ้านช่างเพี้ยน	135
หมู่ที่ 8 บ้านศรีดอนชัย	180
หมู่ที่ 9 บ้านดอยเวียง	127
หมู่ที่ 10 บ้านสันมะนะ	124
หมู่ที่ 11 บ้านแพะตันยางงาม	147
หมู่ที่ 12 บ้านสันตันค่า	53
หมู่ที่ 13 บ้านป่าเหียง	160
หมู่ที่ 14 บ้านศรีมูล	95
หมู่ที่ 15 บ้านป่าแดง	105
หมู่ที่ 16 บ้านบัวบก	191
หมู่ที่ 17 บ้านป่าปี้	138
หมู่ที่ 18 บ้านท่าตุ้ม	110
หมู่ที่ 19 บ้านป่าตาลฮ่องเฮ้	140
หมู่ที่ 20 บ้านใหม่กาดเหนือ	72
รวม	2,775

ที่มา : จังหวัดลำพูน. อำเภอบ้านธิ. กองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านธิ. 2559 : 30)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ Krejcie and Morgan ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 338 คน และกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนสมาชิก กทบ.	แทนค่า	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านเตาปูน	154	$(154 \times 338) / 2,775$	19
หมู่ที่ 2 บ้านป่าเปา	94	$(94 \times 338) / 2,775$	11
หมู่ที่ 3 บ้านอิหลวง	112	$(112 \times 338) / 2,775$	14
หมู่ที่ 4 บ้านป่าตาล	165	$(165 \times 338) / 2,775$	20
หมู่ที่ 5 บ้านสันทราย	336	$(336 \times 338) / 2,775$	42
หมู่ที่ 6 บ้านป่าสัก	135	$(135 \times 338) / 2,775$	16
หมู่ที่ 7 บ้านช่างแพ้น	180	$(180 \times 338) / 2,775$	22
หมู่ที่ 8 บ้านศรีดอนชัย	127	$(127 \times 338) / 2,775$	15
หมู่ที่ 9 บ้านดอยเวียง	124	$(124 \times 338) / 2,775$	15
หมู่ที่ 10 บ้านสันมะนะ	137	$(137 \times 338) / 2,775$	17
หมู่ที่ 11 บ้านแพะตันยางงาม	147	$(147 \times 338) / 2,775$	18
หมู่ที่ 12 บ้านสันตันค่า	53	$(53 \times 338) / 2,775$	6
หมู่ที่ 13 บ้านป่าเหียง	160	$(160 \times 338) / 2,775$	19
หมู่ที่ 14 บ้านศรีมูล	95	$(95 \times 338) / 2,775$	12
หมู่ที่ 15 บ้านป่าแดง	105	$(105 \times 338) / 2,775$	13
หมู่ที่ 16 บ้านบัวบก	191	$(191 \times 338) / 2,775$	23
หมู่ที่ 17 บ้านป่าปี้	138	$(138 \times 338) / 2,775$	17
หมู่ที่ 18 บ้านท่าด้อม	110	$(110 \times 338) / 2,775$	13
หมู่ที่ 19 บ้านป่าตาลฮ้องแอ	140	$(140 \times 338) / 2,775$	17
หมู่ที่ 20 บ้านใหม่กาดเหนือ	72	$(72 \times 338) / 2,775$	9
รวม	2,775		338

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษา เป็นแบบสอบถาม โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และหลักเกณฑ์การควบคุมภายในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของสำนักงานกองทุน

หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.)

3. สร้างแบบสอบถามตามข้อมูลและแนวทางที่ได้จากการศึกษาตามข้อ 2.1 และข้อ 2.2 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้

3.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน ด้านการจัดสรรกำไร

3.3 ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับของประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจากการศึกษา พบว่า

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ	3.84	0.58	มาก
ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม	3.85	0.64	มาก
ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้	3.82	0.59	มาก
ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน	3.62	0.64	มาก
ด้านการจัดสรรกำไร	3.76	0.62	มาก
รวม	3.78	0.53	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	4.04	0.74	มาก
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน	3.96	0.75	มาก
3. มีการจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	3.74	0.86	มาก
4. คณะกรรมการได้รับการอบรมและการศึกษาดูงานในพื้นที่อื่น	3.66	0.89	มาก
5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการดำเนินงาน	3.78	0.80	มาก
6. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความสุจริต โปร่งใสในการปฏิบัติงาน	3.84	0.88	มาก
รวม	3.84	0.58	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คณะกรรมการได้รับการอบรมและการศึกษาดูงานในพื้นที่อื่น ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม

ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจให้สมาชิกได้รับทราบข้อมูล	3.99	0.84	มาก
2. มีการประสานงานกับสมาชิกในการดำเนินงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน	3.90	0.80	มาก
3. การประชาสัมพันธ์โครงการกองทุนหมู่บ้านให้ประชาชนทราบหลายรูปแบบอย่างทั่วถึง	3.88	0.84	มาก
4. มีแบบฟอร์มการสมัครเข้าเป็นสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิกที่กองทุนหมู่บ้าน	3.92	0.87	มาก
5. มีการสำรวจแล้วจัดเก็บข้อมูลของสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการบริหาร	3.67	0.91	มาก
6. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงบริหารกองทุนหมู่บ้าน	3.80	0.88	มาก
7. การประชุมสมาชิกเพื่อรายงานผลการดำเนินงานและความเคลื่อนไหวของกองทุนหมู่บ้านให้สมาชิกทราบ	3.83	0.86	มาก
รวม	3.85	0.64	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจให้สมาชิกได้รับทราบข้อมูล ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีแบบฟอร์มการสมัครเข้าเป็นสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิกที่กองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.87) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการสำรวจแล้วจัดเก็บข้อมูลของสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้

ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิกเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน	4.02	0.75	มาก
2. กองทุนได้เร่งรัดการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกได้ครบถ้วนและตรงตามกำหนด	3.86	0.83	มาก
3. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาการกู้เงิน เพื่อช่วยเหลือให้สมาชิกได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านอย่างเหมาะสม	3.79	0.78	มาก
4. การอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิก คณะกรรมการทำการตรวจสอบประวัติของผู้กู้ประกอบการอนุมัติ	3.72	0.87	มาก
5. อัตราดอกเบี้ยและค่าปรับที่สมาชิกชำระมีความเหมาะสม	3.74	0.87	มาก
6. คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติเงินกู้อย่างยุติธรรมและทั่วถึงไม่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องและเครือญาติ	3.79	0.89	มาก
รวม	3.82	0.59	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิกเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.93) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กองทุนได้เร่งรัดการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกได้ครบถ้วนและตรงตามกำหนด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.83) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิก คณะกรรมการทำการตรวจสอบประวัติของผู้กู้ประกอบการอนุมัติ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.87) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน

ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กองทุนได้จัดทำหลักฐานต่างๆในการกู้เงินอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	3.93	0.87	มาก
2. กองทุนให้สมาชิกคัดเลือกผู้ตรวจสอบบัญชีรับ-จ่ายเงิน	3.41	1.00	ปานกลาง
3. มีการจัดทำแผนตรวจสอบเอกสารหรือระบบการจัดเก็บและรักษาเอกสารอย่างเป็นระบบ	3.70	0.82	มาก
4. มีการประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของกองทุนหมู่บ้าน	3.61	0.83	มาก
5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำรายงานผลการสอบบัญชีของทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เพื่อแพร่ต่อสมาชิก	3.64	0.89	มาก
6. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สามารถตรวจสอบการบริหารด้านการเงิน บัญชีและการพัสดุได้	3.47	0.87	มาก
รวม	3.62	0.65	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กองทุนได้จัดทำหลักฐานต่างๆ ในการกู้เงินอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนตรวจสอบเอกสารหรือระบบการจัดเก็บและรักษาเอกสารอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.82) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กองทุนให้สมาชิกคัดเลือกผู้ตรวจสอบบัญชีรับ-จ่ายเงิน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.00) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนด้านการจัดสรรกำไร

ด้านการจัดสรรกำไร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด	3.92	0.82	มาก
2. มีการติดประกาศและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการเบิกจ่ายและผลกำไรประจำปีให้สมาชิกได้รับทราบเป็นประจำทุกปี	3.67	0.84	มาก
3. มีการจัดสรรผลประโยชน์เป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านอย่างเหมาะสม	3.90	0.85	มาก
4. การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้แก่หมู่บ้านอย่างเหมาะสม	3.84	0.80	มาก
5. ระบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีการระบุวิธีการจัดสรรดอกผลและผลตอบแทนรายละเอียดชัดเจน	3.72	0.80	มาก
6. มีเอกสารการเบิกจ่ายผลกำไรประจำปี	3.57	0.83	มาก
รวม	3.77	0.63	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ด้านการจัดสรรกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.82) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการจัดสรรผลประโยชน์เป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.85) อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีเอกสารการเบิกจ่ายผลกำไรประจำปี ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.93) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการสมาชิกและการประชุม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านการบริหารงานสินเชื่อและการติดตามหนี้ ด้านการจัดสรรกำไร และด้านการจัดการเอกสาร/การตรวจสอบภายใน/การรายงาน ตามลำดับ โดยในด้านคณะกรรมการและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความสุจริต โปร่งใสในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการดำเนินงาน มีการจัดทำโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการได้รับการอบรมและศึกษาดูงานในพื้นที่อื่น ตามลำดับ สอดคล้องกับ สุกานดา ผิวนอนดี,

อุษณีย์ เส็งพาณิชย์ และ ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ (2558 : 125-141) ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าหมื่นราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนตามหลักการบริหารจัดการที่ดีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านนิติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคุ้มค่า และด้านความโปร่งใส และยังสอดคล้องกับ คณิงิจ ศิริสมบุรณ์, ฉันทะ จันทะเสนา และ ดวงตา สราญรัมย์ (2552 : 75-89) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยที่สุด ได้แก่ การบริหารงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน และความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการหมู่บ้าน และยังสอดคล้องกับ อธิวัฒน์ หินแก้ว (2554 : 1-17) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านทุ่งโป่ง ตำบลกุดจิก อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านมีระดับความพึงพอใจบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน 4 ด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านวินัยทางการเงิน

ขณะที่ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการยังขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารที่ทันสมัย เช่น การใช้เครื่องมือสมัยใหม่และเครื่งครัด ควรมีการเปลี่ยนคณะกรรมการใหม่ในทุกๆ ปี คณะกรรมการควรมีความรู้ความสามารถให้มากกว่านี้ ควรมีการให้คณะกรรมการไปอบรม ศึกษา ดูงานนอกพื้นที่บ้าง

ข้อเสนอแนะ

กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรให้ความสำคัญในการบริหารกองทุน โดยการปฏิบัติตามหลักการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีวัตถุประสงค์ในการรองรับภารกิจในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินให้กับหมู่บ้านหรือชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและการพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์อื่นใดแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน รวมถึงการพิจารณาพื้นฐานการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบที่ระบุว่า ลักษณะของการบริหารกองทุนโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังเป็นระบบปิด คือ เป็นการบริหารโดยอำนาจหน้าที่ภายในกองทุนเท่านั้น และไม่มีระบบการตรวจสอบถ่วงดุลจากสมาชิกของกองทุนหรือหน่วยงานภายนอกอย่างแท้จริง จึงควรกำหนดกลไกในการตรวจสอบให้ชัดเจน โดยประการแรกต้องทำให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นระบบเปิด คือ มีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรหรือบุคคลภายนอกเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหาร เพื่อให้การบริหารกองทุนผ่านกลไกการตรวจสอบโดยมีคนนอกเข้าไปร่วมในกระบวนการบริหารกองทุนซึ่งต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประโยชน์กับกองทุนหมู่บ้านและต้องเป็นคนนอกพื้นที่ของหมู่บ้าน ทั้งนี้ อาจแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากตัวแทนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการใช้เงินของรัฐต่างๆ หรือการกำหนดกฎหมายคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ ตามแนวทางการดำเนินงานของกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมา ที่มุ่งเสริมสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นการเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลบนพื้นฐานสิทธิและหน้าที่ของทุกคนในสังคมไทยเพื่อพัฒนารากฐานระบบเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องกระบวนการสร้างกลไกการตรวจสอบการบริหารกองทุนหมู่บ้านให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานกองทุนและลดการสูญเสียประโยชน์ของรัฐอย่างถาวร

เอกสารอ้างอิง

- คณิงจิ ศิริสมบุรณ์, ฉันทะ จันทะเสนา และ ดวงตา สราญมย์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 3(3), 75-89.
- จังหวัดลำพูน. อำเภอบ้านธิ. กองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านธิ. (2559). *คู่มือการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. ลำพูน: สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.).
- ธีรวัฒน์ หินแก้ว. (2554). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านทั้งปวง ตำบลกุดจิก อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต. หนองบัวลำภู.
- พรพิมล เกลิมมีประเสริฐ และ ภณิดา สุนทรไชย. (2554). การบริหารจัดการเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาครอบครัวและชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 169-183.
- ศิริขวัญ วิเชียรเพลิต. (2558). *รายงานการศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุกานดา ผิวอ่อนดี, อุษณีย์ เส็งพาณิชย์ และ ชัมมะทินนา ศรีสุพรรณ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าหมื่นราม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 9(2), 125-141.

Krejcie, Robert V., and Morgan, Daryle W. (1970). Determining sampling size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 10(11), 93.